

Sjófólkið brúkt til syndabukk

Veturin var ringur. Lítið af fiski kom upp á land til flakavirkni og ferdi hetta til stórt atvika í flest öllum byggjum. Keyþjorkan minkaði, handilsmennirnir seldu minni, smíðurnar, sum hövdu havt arbeiði umborð á teim ymsu skipunum, fingur illa sínar pengar inn, og það minkaði so aftur um arbeiði hjá teimum. Skattaftirstöðan vaks, kreditlistarnir gjörðust longri. Alt fór á það skeiða borðið.

Fólk bóðu og ynsktu eftir betri veðri, so skipini kundu fara til fiskari aftur, tí sum nú var, kundi samfélagið ekki koya, tí einasta grundarlag undir öllum e jú tann fiskurinn, sum fiskiskip okkara landa. Tað er tað, sum næstan allir føroyingar líva av, meira ella minni beinleiðis.

Og so bráðliga, sum »snarljós á kárum himni« kom vend í veðrið. Tá ein vika var farin av februar minkaði tann tá áhaldandi høgætt, sum hevði verið allan veturin. Tað gjørdist gott veður, ja so gott, sum menn illa nokk mintust, og tað, sum var upp aftur betur, var, at fiskurinn visti seg ekki at tróta. Tað var fiskur á øllum miðjum, runt um oyggjar okkara: toskur, hýsa, upsi, kongafiskur, blálonga og longa. Alt var at fáa í stórum nøgdum.

Tað byrjaði at gerast trongligt á teimum ymsu

flakavirkjunum. Arbeiðið var yvirtíð langt út á kveldarnar, vikulønirnar vaksu, handilsmennirnir seldu meira, alt, sum var í ferð við at steðga upp á tí ringa vetrinum, fór so smátt í gongd aftur. Útvarp og bløð bóru tíðindi um mettúr hjá skipum, um metvikur og -mánaðir hjá flest øllum flakavirkjunum. — Fólk vóru aftur glað og vælnegd.

Men hvussu leingi vardi so henda gleðin? Í hvussu so er hjá teimum skipum og manningum, sum eru við til at halda øllum grundarlagi, øllum vinnulivinum í okkara landi uppi, sra stutt.

Ein kreppa millum Ráfiskagrunnin og Ráfiskakeyparafelagið hevði við sær, at fiskur sum upsi ekki varð keyptur, og sjálvandi var tað bert ein stættur, sum hetta kom at raka, nevniliga tey skip, ella nokur av teimum, sum skaffa arbeiði uppi á landi. Men her verður eingin samhugi ella solidaritetur vistur frá nakrari síðu. Várið hevur verið so gott, og hatta eru bert nakrar skipsmanningar, sum líða undir hasum!

Ein dani, sum einki skil hevur á fiskiskapi og fiskasølu, og sum hevur alt sít á tí turra og frá tí almenna og sum eisini er tungan á vágskáluni, klárar við síni líkasølu og sín-um tørvandi vilja til at loysa hesa kreppu, at

halda upsabannið í heilar 14 dagar.

Tann ringi veturin, og tær longu uppiløgurnar hjá fiskiflotanum eru nú gloymdar, og nú standa lønarsamráðingar fyrri. Eg skal ekki upp á nakran máta blanda meg upp í lønartingingarnar, tí sum tað er sagt: ein arbeiðsmaður er løn sína verdugur, men bert vísa á tann samhug, ið arbeiðsmaðurin visir sjómanninum.

Undir tingingunum millum Føroya Arbeiðarafelag og Føroya Arbeiðsgevara-

felag spurdi eg, hvat hendi, um ein trolari landaði beint upp undir eitt møgulegt verkfall. Svarið var, at báturin bleiv ikki landaður. Fiskurin mátti heldur rotna umborð, ella um hann var landaður, so mátti hann rotna inni á virkinum. Fiskur hvørds manning hevur havt stríð av at krúvt, vaska og ísa, og hava lagt nógvar arbeiðstímar í at haggreitt upp á besta máta, og so heldur lata tað rotna umborð á skipinum.

Men tibetur bleiv einki verkfall tá, men so aftur í dag. Nú boðar Havnar og Klaksvíkar Arbeiðsmannafelag frá, at nú er verkfall, og boðini eru tey somu: skip, sum eru liðug við tús og eru komin til

landingar, og sum vanliga landa í Havn ella Klaksvík kunnu ikki landa, heldur ikki uttanfyri hesi bæði pláss, tí samhugi skal víst — bert ikki móti sjómmonnum. Tað eru teir, sum hevnast skal inná, tá ein ella onnur kreppa tekur seg upp. Vit hava sæð tað við klandrinum millum Ráfiskanevndina og Ráfiskakeyparafelagið. Har sjómennirnir vórðu revsaðir fyrri tað, og nú er verkfall, og aftur eru tað skipini og manningarnar, sum verða revsað.

Tann ringi veturin við litlum og ongum fiskari og nógvum atvika í flakavirkjunum er nú gloymdur. Ein stór nýggj ferja fer skjótt at koma til landið, eitt stórt nýtt hotel er tikið í brúk, Norðurlandahúsið er vígt, strandfaraskipini sigla full av

ungfólki, sum spæla bólt, uttanlandsskuldin veksur sum ongantið áður o.s.fr. Hetta er kanska tað, sum mest upptekur fólk nú. Ikki tað at sjómenn okkara ikki sleppa av við tann fisk, sum teir hava hagarit upp á besta máta.

At enda ein áheitan til arbeiðsmannafelag, arbeiðsgevarafelag, Ráfiskagrunn, Kærunevnd og Ráfiskakeyparafelag: Brúkið ikki skip og sjómenn okkara til syndabukk.

Royndir heldur at seta steyrar undir ta veiklu grein, sum tit sita á. Sagið hana ikki av, sum tit nú eru í ferð við at gera. Tá fiskiskip okkara eru lögð, tá verður óliviligt í Føroyum.

Mortan Johannesen,
skipari á Suðringi

Framhald av síðu 9

ur eru gjørdar. Nú eru tær farnar at koma.

— Men hvør skuldi borið uttanlandsskuldina, um ikki iløgurnar í vinnuhjóluni ekki vóru so stórar undir undanfarna samgongu, spurdi Atli Dam.

Alt vent móti løntakarunum

Formaður Javnaðarflokksins visti á, at politikkurin hjá borgarligu samgonguni er allur vendur móti løntakarunum.

— Víst fáa tey flestu meira í løn, men virði av peninginum er minni. Men talið ger, at fólk koma hægri upp á skattastiganum og fáa tí meira í skatti. Tollgjældini, sum samgongan legði á heysti 1981, kosta í dag einar 60—70 mill. kr.

Somuleiðis visti Atli Dam á, at samgongan hevur ikki viljað minka um skattatrygði hjá pensionistum, so her sansar eisini at.

— Harafturat kemur null-stillingin av pristalinum og líkvidetaskerjingin við teimum fimm prosentunum eyka í skatti. Hetta er so grovt, at fólk trúgva tí ikki, men tað er við at ganga upp fyrri fólk.

Atli Dam kom eisini inn á ætlaðu kelduskattskipanina. Í samband við hana fer uttan iva nakað av taktiskum

spæli fram. Hann visti á møguleikan, at samgongan fer at broyta skattastigan, tá henda skipanin kemur í gildi, eins og undanfarna samgonga gjørdi, soleiðis at samgongan kann eigna í valárinum.

— Men hetta eru lótir. Veruliga andlítið hjá borgarligu samgonguni liggur í try-ára politikki hennara, segði hann.

Um sjálva kelduskattskipanina segði Atli Dam, at Javnaðarflokkurin vil hava hana, men ikki í bitum, sum landsstýrið hevur lagt upp til, soleiðis at fólk ikki kenna stigan fyrr enn í evstu løtu.

— Harafturat kunnu vit ikki góðtaka at allir borgararnir verða latnir upp til edv-tóluni hjá peningastovnunum.

Enn eingin loysn við kreppulánum — skip fáa ikki stuðulslán

Í formansfrágreiðingini kom Atli Dam eisini inn á kreppulógirnar og annan stuðul til fiskivinnuna.

Hann minti aftur á uppskotið hjá Javnaðarflokkinum um skilabótalan (t.e. upptøka av rationaliseringsláni til afturgjaldan av stuttfreistaðum og dýrum lánum), sum ein meiriluti var fyrri í tinginum, men sum ikki kundi samtykkjast, tí Sambandsflokkurin gekk imóti.

Atli Dam visti á, at tá skuldi Sambandsflokkurin koma við nógvum nýggjum og heilt serligum. Nú er meira enn hálvtannað ár síðan. Enn er einki komið. Í staðin er landsstýrið komið við seks uppskotum um kreppulógávu.

Atli Dam upplýsti, at grunnurin til endurnýggjan av fiskiskipaflotanum er tómur. Tí fáa skip ikki stuðulslán í dag, men veðhald fyrri útlendskum lánum.

Nógvar milliónir eru farnar til figging av farmaskipum. Atli Dam metti, at hesar milliónirnar heldur skuldu havt verið brúktar til útbygging av svartkjaftavinnuni.

Javnaðarflokkurin hevur skorað á at fáa úthygt svartkjaftavinnuna, men landsstýrið hevur súltað tey uppskot, sum eru komin til landsstýrið. Hann metti, at talan verður helst um útbygging av flakavirkjunum í Vestmanna, meðan ætlanirnar í Kollafirði og Gøtu mugu biða.

Ov lítið taktiskur

Um leiðlutin hjá Javnaðarflokkinum segði Atli Dam, at flokkurin hevur kanska verið ov lítið taktiskur.

— Men vit eru komin við uppskotum, og hava vist á loysnir, sum kunnu brúkast, tá vit koma aftur í landsstýrið. endaði formaðurin í Javnaðarflokkinum.

Javnaðarflokkurin fordømir alt einaræði

Asannandi at stóðan í útheimnum í dag tykir meira vandafull enn hon hevur verið leingi, tekur Javnaðarflokkurin av fullum huga undir við øllum tiltøkum, sum kunnu hjálpa til at varðveita heimsfriðin og tekur í hesum sambandi eisini undir við hugskotinum um, at Norðurlond eiga at verða verandi kjarnorkufritt oki.

Javnaðarflokkurin fordømir alt einaræði og allan hardskap fyrri eystan einsvæl og fyrri vestan og í heila tikið øll stýri, ið trádka mannaættindi undir foti, sum til domis stórvalda-atgerðirnar í Pólandi, Afganistan, Nicaragua og El Salvador.